

Snoep in plaats van kadavers

Ceausescu's maniakale berenjacht was nationale machtspolitiek

In de zedelijke VPRO-reportagereeks **Oostwaarts!** reist schrijver Jaap Scholten door Hongarije, Albanië, Roemenië, Bulgarije, Servië en Montenegro. Aflevering 4: Berenjacht in Roemenië.

DOOR JAAP SCHOLTEN

WAT in Roemenië is veranderd sinds Nicolae Ceausescu standrechtelijk werd geëxecuteerd en het land toetrad tot de Europese Unie is in ieder geval het berenlokvoer. Ten tijde van Ceausescu lagen de Transsylvaanse wouden bezaaid met de kadavers van koeien en paarden om beren te lokken. Onder druk van Europese regelgeving zijn de kadavers vervangen door snoepjes en chocola. Bijvoeren van de beren is tegenwoordig ook verboden. Ceausescu voerde zijn 6000 beren, terwijl het Roemeense volk aan de rand van de hongersdood verkeerde, overvloedig bij, opdat ze groot en dik werden. De huiden van geschoten beren liet hij met een speciaal daartoe ontwikkelde trekmachine oprekken. De combinatie van krachtvoer – een mengsel van bloed, kippenvoer en mais – en oprekken leverde Ceausescu honderden internationale jachttrofeeën op. Dat hij de enige in heel Roemenië was die beren mocht schieten, hielp daarbij. Mijn eerste gedachte als amateurpsycholoog – de beer symboliseerde tenslotte de Sovjet-Unie – was dat Ceausescu met elke tegen de grond ploffende beer zijn relatief onafhankelijke positie binnen het Warschaupact onderstreepte. Officieel waren er in Roemenië geen

sovjet-adviseurs meer aanwezig, maar het was bij de insiders bekend dat de Securitate vergeven was van de mannen die de KGB dienden. Binnen de Securitate werden zij de 'kraaien' genoemd. Ceausescu was zo bezorgd, dat hij een eenheid opzette die rechtstreeks aan hem rapporteerde en die de 'kraaien' moest monitoren. Toen ik bij het maken van *Oostwaarts!* in een *Hochsitz* bij een berenlokplek op een beer zat te wachten, vroeg ik aan een van Ceausescu's voormalige jachtverzorgers wat de komst van een beer aankondigde. 'Kraaien,' fluisterde hij: 'De beer volgt de kraaien.' In Nederland kondigen kraaien vaak de komst van vossen aan. Dat weet ik doordat ik uit een familie kom waar al generaties lang wordt gejaagd. Ik heb zelf nooit de aandrang gevoeld dieren te doden. Als kind rebelleerde ik tegen drijfjachten (op konijnen en fazanten); ik vond het een vorm van valsspelen. Ceausescu wist het jagen naar een nog hoger plan van onsportiviteit te tillen. Hij sloep in een hut of *Hochsitz* tot de beren naar hem toegedreven of gelokt waren en schoot ze dan op tien of vijftien meter afstand. Een ouwe baas van een jachtverzorgers gaf mij een foto. Nicolae Ceausescu staat in het mid-

den met een astrakanmuts op, zijn buik naar voren gestoken. Rechts naast hem staat Elena met een geruit jas aan en een boodschappentas in haar hand. Naast haar staan de partijbonzen die mee moesten op het uitje. Elena had een straat op en neer gewandeld terwijl Nicolae beren afschoot. De jachtverzorgers vertelde hoe zij op 19 november 1977 om tien uur 's ochtends met een Alouette vanuit Boekarest Homoródszentmárton ingevlogen kwamen en om twee uur 's middags weer vertrokken. In de tussentijd schoot de *Conducator* zestien beren. Alsof dat niet ziek genoeg was: de werkelijke perversie zat erin dat een bataljon partijleden met hem meereisde en moest toekijken. Ceausescu's maniakale berenjacht was geen internationale maar nationale machtspolitiek. Het was niet om de Russen af te bluffen, maar om de cirkel van vrouwelingen en partijleden rondom hem er aan te herinneren hoe dun de lijn tussen leven en dood is.

Oostwaarts! – Roemenië, sporen van Ceausescu

► ZONDAG, NEDERLAND 2, 20.15-21.05 UUR